

EIFFEL

EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

WOLFGANG AMADEUS MOZART

*Az ábruhás
kertészlány*

LA FINTA GIARDINIERA

2022. JÚLIUS 1., 20:00, EIFFEL MŰHELYHÁZ

Az előadás a San Diego-i OPERA NEO-val való koprodukcióban valósul meg.

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

opera.hu | facebook.com/Operahaz

Wolfgang Amadeus Mozart

AZ ÁLRUHÁS KERTÉSZLÁNY

La finta giardiniera

Vígopera három felvonásban, két részben, olasz nyelven,
magyar és angol felirattal

Szövegkönyv **GIUSEPPE PETROSELLINI**

Játéktér, rendező **ALMÁSI-TÓTH ANDRÁS**

Vizuális tanácsadó **FÜGEDI BALÁZS**

Jelmeztervező **MÁRTON RICHÁRD**

Világítástervező **PILLINGER TAMÁS**

Koreográfus **LÁZÁR ESZTER**

Karmester **KOZMA PÉTER**

Don Anchise **ERIC LAINE**

Sandrina **ÖZNUR TÜLÜÖGLU**

Belfiore **SZELECZKI ARTÚR** e. h.

Arminda **BRASSÓI-JÖRÖS ANDREA**

Ramiro **ANNA TROMBETTA**

Serpetta **BRINDÁS BOGLÁRKA** e. h.

Nardo **KYLE WHITE**

Wolfgang Amadeus Mozart operaszerzői pályájának elején vagyunk 1775-ben, amikor bemutatták *Az álruhás kertészlány* című vígoperáját a müncheni Salvatortheaterben. A sokat játszott, elemzett, az operakedvelők és -szakértők által igazán nagyra tartott operák, mint a *Szöktetés a szerájból*, a *Figaro házassága*, a *Don Giovanni* vagy akár az *Idomeneo* még csak most következnek az életében, ám jónéhány kisebb, gyerek-, illetve ifjúkori színpadi művén túl van a zeneszerző: a *Bastien és Bastienne*, a *Mitridátész*, *Pontosz királya*, a *Lucio Silla* ha még nem is érett komponistáról árulkodnak, valamilyen módon előrevetítik az operaszerzőszenit. Mind-mind egy-egy lépcsőfok az „operák operáinak” szintjére való emelkedés útján. *Az álruhás kertészlány* ennek az útnak egy kifejezetten fontos állomása.

Az álruhás kertészlány (*La finta giardiniera*) a korai Mozart-operák legsikerültebbje. A szövegkönyv viszont egyike a leggyengébbeknek: elcsépelet embertípusokkal, szabályos, jól ismert állóközvetekkel, előre kitalálható helyzetkomikummal a mélyebb, emberibb kapcsolatok és konfliktusok igénye nélkül, unalomig ismert „nemek háborújának” toposzával, csipetnyi örülettel megspékelve – mint-ha a drámaíró sem tudná eldönteni, hogy komikus vagy komolykodó szövegkönyvre törekszik-e. A szereplők itt inkább típusok, mint egyéniségek. Mozart, a későbbi, nagy bécsi vígoperák szerzője a *La finta giardiniera*-ban még sztereotípiákban és kategóriákban gondolkodik, s nem annyira hús-vér szereplők, mint inkább hangszínek járnak a fejében. Mégis, a zene – mint eddig, de ezután is minde-nütt –, itt is mélyebbre nyúl a szövegkönyvnél. Alapkaraktere a kecsesség és az elegancia, amelybe itt-ott finoman érzelmes, gyöngéden melankolikus, sőt helyenként még az opera seriából ide tévedt patetikus hangok is keverednek.

Ez a kettősség mutat messze előre, elsősorban a *Figaro házassága* felé, amelyre a jól felépített és drámai jellemábrázolásra törekvő finálék is emlékeztetnek, egy-egy lélegzetállító pillanatra megelevenednek a merev marionettfigurák, forró emberi érzelmek, véresen komoly szenvedélyek, sötét indulatok gomolyognak a színpadon, és az imént még oly simogatóan bájos muzsikában egyszerre tragikus mélységek nyílnak meg. Egyetlen jelenetben pedig már arra a magaslatra jut fel Mozart, ahonnan egyszerre látja – mint későbbi nagy operáiban – a teljes élet mindkét arcát. Az éjféle erdő sötétjében összekerülnek a darab szereplői, de senki sem tudja biztosan, ki a másik. A sejtelmes-félelmes szituációban a zene egyidejűleg és egymással párhuzamosan festi a könnyed, vidám, kicsit felszínes játék és a kísérteties éjszakai erdő kétféle karakterét és hangulatát.

Micsoda kincseket halmoz Mozart a korlátok, illetve a zavaros, következtelen cselekmény ellenére! Serpetta az újabb felvágott nyelvű Blonde-őstípus egyik frázisában hangról hangra megelőlegzi a *Figaro* második felvonásából Susanna egyik passzusát („Il brando prendete, il paggio uccidete”). Belfiore áriájában, ahol azzal hetvenedik, hogy családfája Marcus Aureliusig és Catóig vezetethető vissza, tetten érhető Mozart komikus zsenije. Sandrina, a címszereplő „álkertész”, aki valójában Violante márkinő, és az életére törő volt szeretője elől menekül, őt, stílusában végletesen eltérő áriát kap, attól függően, hogy éppen melyik szerepet játssza. Ebből kettő a két szélsőséget jeleníti meg: a gyengéd, G-dúr kavatína, mely megcsillan az *Idomeneo*-beli Iliá „Zeffiretti” áriájának színe, éles kontrasztot alkot a sötét erdőben magára hagyott hősnő c-moll Allegro agitatójával, amelynek fényes,

vészjóslo hangszerelése és ütemtelen, szúrászerű hangsúlyai már-már az *idomeneói* Elettra alakját vetítik elénk, mielőtt a tétel kivételes erejű zenekari kíséretes recitativóba torkollna. Ritmusainak, harmóniáinak és hangszerelésének változatosságával az I. és II. felvonás fináléja messze túlmegy mindazon, amit Piccini, Johann Christian Bach vagy Anfossi¹ írt.

A *La finta giardiniera* határátkö a fiatal Mozart zenedrámai fejlődésében. Egy élesszemű, bölcs kortárs – költő, zeneszerző, esztéta, újságíró, színházigazgató és bátor szabadgondolkodó, Christian Friedrich Daniel Schubart gyönyörű és váteszi szavakat talál Teutsche Chronikjában az ifjú Mozart jellemzésére: „Mozartnak, a csodálatos zseninek opera buffáját is hallottam: *La finta giardiniera* a címe. Itt-ott a zseni lángjai lobbannak fel benne; de ez még nem a csendes, bensőséges tűz, melynek tömjénfüstje az oltárról az ég felé száll az istenek kedves illatául. Ha Mozart nem üvegházi palánta, akkor a legnagyobb zeneszerzők egyike kell, hogy váljék belőle, akik valaha is éltek.” És valóban! Mozart ekkor már készen áll a következő nagy ugrásra, melynek következő lépcsőfoka az *Idomeneo* – a Magyar Állami Operaház 2022/23-as évadának másik Mozart-bemutatója.²

„Mozart csupán 18 éves volt, amikor *Az álruhás kertészlányt* írta. Minden tehetsége, tudása és zsenialitása ellenére nyilvánvalóan ekkor még ő is kereste önmagát. Az opera figurái is folyamatos identitáskeresésben vannak. Nem véletlen, hogy a körülöttük lévő emberekkel való kapcsolatuk folyamatosan mellékvágányra terelődik, hiszen önmagukkal sincsenek tisztában. Hiába szerelmesek, nem tudnak párjukhoz igazán közelkerülni, egy másik kapcsolatba menekülnek, ami szintén nem működik. Más pedig csupán társadalmi elvárások miatt választ magának házastársat anélkül, hogy valós érzelmet táplálna iránta. Mindennek kihangsúlyozására újraírtuk a történetet, és egy elvont, szellemes, mégis abszurd világba helyeztük a cselekményt, melyre ez a Mozart-zene tökéletesen alkalmasnak bizonyult” – vallja Almási-Tóth András, az opera rendezője.

Az előadás, amely magyar és amerikai énekeseket egyaránt felvonultat, a San Diego-i Opera Neóval való koprodukcióban jön létre. Az augusztusi amerikai bemutatót követi a magyarországi premier az OPERA 2022/23-as szezonjában.

Szerkesztette: Mátrai Diána Eszter

---

1 Anfossi Mozart előtt egy évvel komponált operát a *La finta giardiniera* szövegére.

2 Készült Liebner János: *Mozart a színpadon*. Budapest, Zeneműkiadó, 1961. és Cairns, David: *Mozart és operái*. (ford. Fejérvári Boldizsár) Budapest, Park Könyvkiadó, 2006. felhasználásával.